

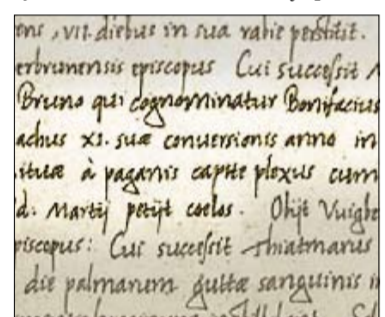
1000 METŲ: PRAŠĖMĖS AR PRIEŠINOMĖS?



AUDRIUS BUTKEVIČIUS IR
ROLANDAS PAULAUŠKAS

Tikėtina, kad dauguma sutiks su teiginiu: Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimas – neatskiriama kuriama pasauliui Lietuvos įvaizdžio dalis. Taigi laikas kalbėti ne vien apie istorinį faktą ar jo interpretacijas, bet ir apie paties fakto parinkimo logiką. Kas valdo praitę, tas valdo ateitį ir dabartį. Gerai žinoma aksioma.

Todėl istorijos mokslui retai pavyksta išvengti politikos tarnaitės vaidmens. Šiuo kampu pažvelgę į Lietuvos vardo tūkstantmečio šurmulį matome, kad garbūs istorijos profesoriai, „atrade“ Kvedlinburgo analuose tekstą apie sv. Brunono misiją, nustato: žodžiu LITUA čia pirmą kartą rašytinėje istorijoje esame paminėti MES. Ir profesorius netrikdo, kad šis bendrinis pavadinimas nesiderina su juo pačių propaguojamo to meto Lietuvos vaizdu: atskiros gentys, neturincios rimtesnės socialinės ar politinės jaus gūnjančios struktūros... Vardan šventinės nuotaikos, sv. Brunono legendos „karalius“ Netimeras įvardijamas mūsų tautiečiu, ir valstybiname „Lietuvos vartų“ portale



le skaitome: “1009-aisiais į Lietuvą atvykęs žymus krikščionybės skleidėjas... Brunonas Kverfurtietis, apkrįstįjo vienos iš lietuvių genties vadą Netimerą...“ O štai vokiečiai ir lenkai Brunono mirties vieta laiko prie Gižicko miesto esančio Negocino ežero pakrantes, kur prieš šimtą metų pastatyta bažnyčia tam įvykiui atminti...

Mes, žinoma, susitaikytume su šventiniais paskystėmis, jeigu tai būtų tik LITUA vardo paminėjimo tūkstantmetis. Šalių kaimynių istorikai savo tūkstantmečius dar ne tokiais paistalais grindė... Deja, „vardo“ paminėjimas tampa pretekstu interpretacijoms ir apibendrinimams, kurie nekaltą šėlojimą paverčia politine problema.

APIE TIKRAI KRIKŠČIONIŠKĄ SAVĖS PLAKIMĄ

Istorijos mokslų daktarai visuomenei perša mintį, esą Lietuva buvo „atrasta“ civilizuoato misionieriaus. Teigia: „Galėtume sakyti – Kolumbas atrado Ameriką, o Brunonas Bonifacijas atrado Lietuvą“. Pirmasis vardo paminėjimas jų suvokiamas kaip „vardo įgijimas“. Tas pats „Lietuvos vartų“ portalas keturiomis kalbomis kalta: „Kolumbas atrado Ameriką, šventas žmogus Brunonas – Lietuvą. Lietuva tapo lotyniškosios Vakarų civilizacijos dalimi“.

O kiek nusizeminimo šioje mintyje: „2009-aisiais Lietuva sutiks savo tūkstantmetį, minės savo priešistorės ir istorijos, savo civilizacijos pradžios ribą“. Štai taip: iki krikščionims mus atrandant neturėjome nei istorijos, nei civilizacijos! Šią „tiesą“ savo dekrete patiekia ir LR prezidentas: „Tai kilimas iš ūkių, tai perėjimas iš bevardės egzistencijos į Vakarų civilizaciją, tai Lietuvos pradžia“.

Raktiniai, nuolankios sielos tarami žodžiai šiame tekste - „bevardė egzistencija“ ir “tai Lietuvos pradžia!“



Tik į mazochizmą linkę lietuviški propagandininkai pamiršo pasakyti, kad po kolumbų visada ateina konkistadorai...

APIE REGINČIUS, BET NEMATANČIUS

Brunono bendražygiui Vipertui, kurį, pasak legendos, apakino žiaurūs pagonys, gal ir sunku buvo suprasti, kur jis pakliuvo - pas prūsus ar lietuvius, bet kas darosi su religiniais istorikais? Kodėl jie nemato, kad sv. Brunono istorija vėliausiai nuo aštuonioliktojo šimtmečio yra svarbus katalikų bažnyčios propagandos instrumentas, pirmė, per kurią stengiamasi rodyti Lietuvą? Sv. Brunonas laikomas antruoju Vilniaus arkivyskupijos globėju... LDK kancleris Pacas užsako nutapyti 11 freskų Pažaislio vienuolynui, Brunono misijos tema. Jo į Lietuvą atsigabenti komandulų vienuoliai vykdė šio šventojo populiarinimo darbą visoje valstybės teritorijoje. Matome kryptingą veikimą panaudojant to meto politinį instrumentą - bažnyčią ir religinį meną. Katalikų propagandininkai mums sako: Lietuva ateina į pasaulį ir Europą bei gali būti suprantama pasauliui ir Europai tik per krikštą ir per katalikų bažnyčios misionierišką veiklą... Anksčiau, kaip teigia LR prezidento dekretas, buvo tik mišios ir rūkiai!

APIE BALTŲ ATLANTIDĄ

Gerai suprantame „ūkių“ ideologijos apologetų interesus. Tačiau ką daryti tiems, kuriems senoji Lietuva netelpa į žemės lopinėlių tarp Nemuno ir Neris, kuriems Lietuvos vardo kildinimas iš vasarą išdžiūvančio Lietaukos upelio atrodo kaimietiška naujus. Tiems, kurie Lietuvos pradžia mato išsiliejusių daugelyje rašytinių ir archeologinių šaltinių, ignoruojamų Lietuvos istoriko, o ne įsprausą stebuklinėje pasakoje apie Brunoną? Suprantame: norint atrasti baltų Atlantidą tekėtų statų istorinė paradigma, prieštaurai korporatyviniams istorikų cecho interesams, paneigti savo pačių mokslinius darbus, susikurtų pasaulio vaizdą. Tai, deja, aiškiai per suntasis Brunonas – Lietuvą. Lietuva tapo lotyniškosios Vakarų civilizacijos dalimi“.

sutiktume, kad tai informacija apie ideologinės-propagandinės kovos pradžią. Ši kova, Jogailai gesinant šventąją ugnį, vertė mūsų protėvius ir, balsuojant europinuosie rinkimuose, verčia mus šiandien rinktis: ar be krikščionybės Lietuva visada buvo niekas, kurį slėpė „ūkiai“ ir „bevardė egzistencija“, ar mes, baltai, turėjome savo civilizaciją ir valstybingumą nepriklausomai nuo malonės iš šalies.

Ką pasirinko D. Poška, S. Daukantas, vėliau J. Basanavičius ar aušrininkai, rodo jų darbai. Ir jiems tada, ir mums dabar galvoje netelpa, kaip primityvūs pelkių maumai, taip pamėgti lenkų romantikų, būtų sugebęje priešintis agresijai iš Rytų ir Vakarų, spręsti sudėtingus politinius, karinius, logistikos uždavinius be mažu mažiausiai tolygios savo priešams civilizacijos. Jau „neprofesionalus“ Narbutas ir kiti to meto istorikai savo darbuose sprendė politinį uždavinį: kovojo už aiškių teises ir baltų etnos palikimą. Gaila, bet šiandienos politikai sprendžia kitokį uždavinį: prodyti, kad mes buvome „atrasti“ Brunono su visomis iš to plaukiančiomis atradėjo Kolumbo teisėmis...

Jau sakėme, kad Pažaislio freskos atsirado neatsitiktinai. Grėšė valstybės padalijimai, o agresijai visada bandoma pateisinti ideologija. Vienas dalykas - užplūti valstybę, ir visai kitas - primityvių čiabuvių, kuriuos tik ką „atrado“ brunonai, bevardę žemę. Siekdami savo tikslų, užkariautojai ieškodavo sąjungininkų tarp puolamos šalies politikų ir jų rasdavo. Pastarieji paruošdavo dirvą okupacijai įteigdami saviškiams, kaip jie buvo „atrasti“ ir „pakrikštyti“. LDK kanclerio užsakytos freskos - aštuonioliktojo šimtmečio politinių kovų, o ne religingumo atbalsis. Tokia ir yra tikroji Kolumbo-Brunono mito, peršamo mums per šimtmečius, prasmė.

APIE ISTORINIO PYRAGO DALYBAS

Devynioliktajame šimtmečiuje didžiosios valstybės rašė pasaulio istoriją, kurioje mums, lietuviams, vietos nebeliko. Neturėdami savo valstybės negalėjome dalyvauti istorinio pyrago dalybose. Simonas Daukantas ar aušrininkai, matydami, kaip Lietuva praranda teises paveldėti protėvių palikimą, auksio savo gyvenimus, kad aniai ga-



lėtų kelti bylą dėl baltų paveldo. Ir jų pastangų vaisius – mūsų šiandieninis valstybingumas. O kas liks iš jo rytot?

Kuriamai unitarinei Europos Sąjungos (ES) valstybei reikalinga ne tik ideologija, bet ir šiai ideologijai parankūs istorinių įvykių vertinimas. Todėl ES rengia benrus dažnai istorijos vadovėlių... Kokiais pozicijas turėdami ateiname į šias naujausius laikų istorinio pyrago

dalybas? Kokių valstybių „granta“ pašerti mokslo vyrai gins Lietuvos istorines pozicijas, kokių valstybių medaliai puikuosis ant jų krūtinių?

Akivaizdu, kad istorijos vadovėliai - taip pat politiniai dokumentai. Tai ideologinė bazė, kuri ženklins galimybių ribas ES. Valstybės įvaizdis, jo istorinis aspektas turės įtakos valstybės galimybėms. Tai visi suprantame. Dėl to ir ietyus laužomos.

APIE BRUNONO BONIFACIJAS VEIKLĄ POLITIKO AKIMIS



Viduramžių krikščionybės ribos beveik sutampa su dabartinės ES teritorija. Ir pats ES plėtimasis lygintinas su Šv. Romos imperijos plėtimosi eiga. Politinių propagandinių technologijų naudojimas nėra krikščionių misionierių turi tą patį tikslą ir nė kiek ne daugiau tiesos, kaip ir JAV propaganda dėl atominio ginklo Irake. Ir tada, ir dabar šios pasakos buvo skirtos tinkamai tarpautinei opinijai ir karinei koalicijai organizuoti. Kas yra toks ano meto ES komisaras Solana - sv. Brunonas: tai sakų didikas, artimas Šv. Romos imperijos politiniam elitui, 1002 m. gavęs papiežiaus įsaką vykdyti misijas pagonių kraštuose, 1004 m. įšventintas pagonių mišijų arkivyskupu, Lenkijos karaliaus draugas, vykdęs misiją Lenkijoje, Vengrijoje, Švedijoje, Rusijoje. Visas šias šalis buvo siekiama bent jau nominaliai susieti su Šv. Romos imperija. Baltų kraštai turėjo tapti šios vienos religijos saistomos imperijos dalimi. Tokia ir tikroji Brunono Bonifacijas misijos esmė. Tais laikais, o ir šiandien, religija buvo neatskiriama nuo politikos. Mūsų požiūriu, Brunono misija liudija tik Šv. Romos imperijos suinteresuotumą mūsų protėvių žemėmis ir nieko daugiau. Brunonas žuvo ginamas savo valstybės interesus, kurie buvo priešingi mūsų protėvių interesams. Pagerbkime jį kaip drąsų priešą, o ne suteikime Lietuvos atradėjo titulą. Ideologinė intervencija į svetimą teritoriją visada suaukia ir kolaboravimo, ir pasipriešinimo. Šiuo požiūriu simboliška per istorijos eigą atsikartojanti „lietuvišku“ brolių istorija, aprašyta legendoje apie ugnyje nedegantį sv. Brunoną... Eurofilas Netimeras ir euroskeptikas Zebedenas... Svetimųjų tarnas ir laisvę mylintis žmogus. Taip buvo prieš tūkstantį metų, taip yra ir šiandien.

ŽALGIRO POZICIJA

Mes sakome - atsitiktinis metraščio fragmentas paverstas istorinio lūžio momentu, jam suteiktos nepelnytos prasmės. Iš visuomenės, iš mūsų atima-

mas svarbiausias suvokimas: mūsų protėviai turėjo ideologiją, vertybes, tikėjimo sistemą, kurias gynė ištisus du šimtus penkiasdešimt metų. Senosios Europos dievai, senosios nekrikščioniškos Europos civilizacija kovojo už teisę išlikti mūsų protėvių rankomis! Civilizacijų riba ir fronto linija ėjo Nemunu!

Vokiška legenda apie „lietuvių“ Netimerą, priėmusį svetimą ideologiją, ir jo brolių, sukilusių prieš ideologinę priešų intervenciją, ženklina šią takoskyrą, per tūkstantį metų pasiekusią mus. Du broliai: vieno palikuoniai prašėsi į sąjungas ir sėkmingai darbavosi bet kurio šeimininko sukurtose Lietuvos administracijose, kito vaikaičiai gynė mūsų valstybingumo reikalus „abiejų tautų respublikos“ seimuose, kovojo sukilimuose, nepriklausomybės karuose ar partizaniniame pasipriešinime. Netimeras ir Zebedenas ženklina žmogiškosios dvasios būsenas. Amžinai ieškantis sau šeimininko Netimeras, randantis juos tai Tarybų, tai Europos Sąjungoje, ir mišiškis Zebedenas, sakantis: „Neį Rytus, nei į Vakarus, o čia, dabar ir visada!“ Šį sūkį mes siūlėme Lietuvos žmonėms Sąjūdžio laikais. Jo abalsiai ženklina Lietuvos Konstituciją, kurioje po ilgų politinių kovų įrašėme žodžius: „prieš daugelį amžių sukūrusi Lietuvos valstybę“, neleiddami apriboti savęs oponentų siūlomą XIII amžiumi, įdėjome žodžius „lietuvių tauta“, liudijančius valstybinės



tautos buvimą, įrašėme draudimą parduoti savo žemę svetimšaliams. Beveik dešimtmetį po mūsų nominaliai susieti su Šv. Romos imperija. Baltų kraštai turėjo tapti šios vienos religijos saistomos imperijos dalimi. Tokia ir tikroji Brunono Bonifacijas misijos esmė. Tais laikais, o ir šiandien, religija buvo neatskiriama nuo politikos. Mūsų požiūriu, Brunono misija liudija tik Šv. Romos imperijos suinteresuotumą mūsų protėvių žemėmis ir nieko daugiau. Brunonas žuvo ginamas savo valstybės interesus, kurie buvo priešingi mūsų protėvių interesams. Pagerbkime jį kaip drąsų priešą, o ne suteikime Lietuvos atradėjo titulą. Ideologinė intervencija į svetimą teritoriją visada suaukia ir kolaboravimo, ir pasipriešinimo. Šiuo požiūriu simboliška per istorijos eigą atsikartojanti „lietuvišku“ brolių istorija, aprašyta legendoje apie ugnyje nedegantį sv. Brunoną... Eurofilas Netimeras ir euroskeptikas Zebedenas... Svetimųjų tarnas ir laisvę mylintis žmogus. Taip buvo prieš tūkstantį metų, taip yra ir šiandien.

Norėdami save pristatyti kitoms susitarkime, kaip save suvokiame patys. Ar tik bevardės egzistencijos pelkių maumais ir baudiuoninkais Mykoliukais? O gal išdrįstume laužyti mums primestą istorinę paradigmą? Kas vyko šį tūkstantį metų: mes tūkstantį metų prašėmės į Europą ar tūkstantį metų priešėmoms? Meluodami sau ir vergiškai laižydami mus talžiusią ranką niekada nebūsime gerbiami, nebūsime lygūs tarp lygių jokiose derybose! Sulauksime tik šypsenos ir akis ir pašaipos už nugaros. Taigi kas vyko pastarusius tūkstantį metų?

Mums senosios Kernavės kalvio kalta svastika, saulutė ar kalvio ašmenys kalba daugiau apie protėvių egzistenciją nei bet kuriose ir pasakas panašiuose anaruose rasti paminėjimai, nei bet kurioe priešų metraščiai. O jums?

ŽALGIRIS Nr. 15

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

Specialus dienraščio "Respublika" priedas



K. Smoriginas: tikiu, kad mano vaikai sulauks prošvaisčių

Prieš kelis mėnesius gimęs ŽALGIRO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMAS dar neišblėso, atvirkščiai - vargu ar jau besuskaičiuosi visus jam simpatizuojančius... Tad šįkart "Žalgiris" atsigręžė į tuos, kurie ėmėsi sunkaus darbo - burti norinčiuosius keisti savo valstybę.

"Tylėti ir žiūrėti į tai, kas šiuo metu vyksta, yra gerokai blogiau, nei apie tai kalbėti, - sakė vienas ŽALGIRO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO iniciatorių žinomas aktorius ir režisierius Kostas Smoriginas ir pridūrė: - Aš bent pasakau. O jei sulaukia atgarsio, gyventi norisi. Judėti reikia".

K. Smoriginas jau seniai įsitikinęs, kad taip toliau gyventi negalima, tačiau apie viską nuo pradžių - neįprastame interviu, kuriame ŽALGIRO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO manifesto teiginiai tapo klausimais.

- MŪSŲ valstybė Europos Sąjungoje - Europos tautų sąjungos narė, JŲ valstybė baigia išnykti unitarinės Europos katilė.

- Nesutikti su tuo būtų neteisinga - ypač kai apie tai kalba daugelis protingų žmonių. O kuo daugiau kita pusė toms kalboms oponuoja, tuo man labiau kelia įtarimą. Juk kaip kitaip reaguoti išgirdus, kad airiai neištarė "už" Lisabonos sutarčiai? Kaip reaguoti, kai ją užprotestavo čekų prezidentas? Tai yra signalai, į kuriuos negalima nekreipti dėmesio. O man labai norisi, kad ta Lietuva išliktų. Su savo kalba, savo papročiais, savo padavimais ir kita savastimi.

- MŪSŲ valstybė būtų sau radusi garbingą vietą tarp pasaulio didžiųjų, JŲ valstybė atlieka patarnautojo vaidmenį.

- Ne patarnautojo, o prisitaikėlišką vaidmenį. Galbūt tai užsiliko nuo sovietmečio,

kaž užtekdavo kokiam trečios eilės prancūzui dainininkui lietuviškai pasakyti "labas vakaras", ir visa salė kraudavo į kelnes... Ta baimė prieš kitus - amerikonus, vokiečius, prancūzus ir t.t. - nuo seno atėjusi. O garbingą vietą gali rasti tik tada, kai pats esi garbingas ir teisingas. Jei pati valdžia būtų garbinga. Jei sunkmečiu ji sugebėtų ne bet kaip veržti diržus, bet išėjusi pasakytų: "Mielieji, pakliuovome į duobę, jei galime, susiveržkime diržus - mes nukirpsime ne tik šioje vietoje, bet ir nuo savęs". Tačiau mūsų valdžia garbę yra praradusi. Sakote, ne? Parodykite man nors vieną, kuriam už vagystės buvo iškelta byla? Nėra tokių. Tokie vaikšto įsistate kiulės akis, ir nieko. Kur tai matyta?

- MŪSŲ valstybėje būtų neskubama pirmiesiems balsuoti už ES Konstituciją ar Lisabonos sutartį - ji būtų atiduota visuotiniam referendumui. JŲ valstybėje balsuojama už bet ką, norint įsiteikti šeimininkams.

- Žinote, taip atsitiko dėl to, kad priešėmėme pataikujančiųjų vaidmenį... Juokingiausia šioje istorijoje yra ne tai, kad už Konstituciją balsavome pirmieji, bet tai, kad patvirtinome dokumentą, kurio niekas, net pati ES, nepatvirtino! Valdžia turėtų rasti sąvirgarbos - išėti prieš žmones ir atsiprašyti. Klysti žmogiška, tik meluoti - ne. Nors... apie ką aš čia? Valdžiai dėl to jau seniai nebėgėda.

- MŪSŲ valstybėje viešojoje erdvėje vyrautų lietuvių kalba, JŲ valstybėje, labiau nei tarybiniais metais rusų, dominuoja anglų kalba.

- Aišku, labai svarbu, kad dominuotų lietuvių kalba. Jaunas būdamas apie tai negalvoji. Tik vėliau susimąstai: tiek metų buvome okupuoti rusų, visi aplinkui kalbėjo rusiškai ir niekas nesiskaitė su ta lietuvių kalba, o vis tiek - rašytojai rašė pjeses ir eilėraščius tik lietuviškai, etnografiniai ansambliai dainavo tik lietuviškai... Be abejo, rusai buvo tinginiai ir į viską žūrejo pro pirštus. Dėl to ir kalbą, ir dainas, ir etnografinį išsaugojo.

O dabar... Galima manyti, kad jaunam žmogui būtina mokėti anglų kalbą, bet ji neturi vyrauti visur - pradedant televizija, baigiant gatve. O ji - visur. Kaip makdonaldas.

As ne prieš šią kalbą, tačiau ji ir visa svetimata kultura turi turėti savo vietą. Žinote, pavyzdžiui, Prancūzijoje tiek dalykai apibrėžti įstatymais: kino teatras rodo ne

prancūziškus, o amerikietiškus filmus - turi mokėti didesnius mokesčius valstybei nuo pelno. Is jų valstybė finansuoja nacionalinį kiną. Tokia turi būti kultūros politika.

- MŪSŲ valstybėje vyraujanti jėga būtų vidurinė klasė, JŲ valstybėje viskas atiduodama monopoliniams klankams.

- Žiūrint labai primityviai - kuo didesnė vidurinė klasė, tuo daugiau vartojama prekė, išleidžiama pinigų. Kuo daugiau išleidžiama pinigų, tuo gvesnė gavyba, gamyba ir visa ekonomika. As nesu ekonomistas, bet galiausiai vidurinė klasė yra ta klasė, ant kurios laikosi ir patriotizmas, ir kultura. Tad ji ir turi būti ta dauguma.

Kuo lengviau kvėpuoja vidurinė klasė, tuo geriau gyvena visa valstybė. Nes ta masė nori visko. Ir svarbiausia - ji dauginasi. Milijonieriams juk nėra laiko dauginis. O vidurinė klasė turi tam laiko, todėl is jos gimsta mūsų kareivukai, mergaitės, tauta... Galiausiai ir tas pats elitas, aukštesnioji klasė, kuri daro milijonus.

- MŪSŲ valstybėje brangus būtų kiekvienas pilietis, JŲ valstybėje piliečiai yra pigi darbo jėga, kuri galiausiai priversta emigruoti.

- Daugelis emigrantų tikriausiai mano, kad jie dar grįš. As tikiu, kad dalis sugrįš, bet daugelis jų, deja, ne. Todėl, kad ten gimis jų vaikai, paskui jie pradės mokytis ir t.t. Nes tai jau ne ta karta, kuri išvažiavo ieškoti geresnio gyvenimo arba priversta dėl politinių pažiūry. Daugelis jų dabar jau išvažiavo is neviltinges.

Mane piktna valdžios svarstymai, kam duoti Lietuvos Respublikos pilietybę. Jau tiek klaidų padaryta ir tų pilietybių pridalyta net tiems, kuriems jų nereikia... Jei abu tėvai lietuviai, kodėl gala tos pilietybės? Duodami pilietybę mes juk neprarasime savų - gal jie ar jų vaikai sugrįš...

Deja, taip yra. Žmogus ir emigruoja todel, kad jaučiasi nereikalingas, o turėtų būti atvirkščiai - lietuvis mūsų šalyje turėtų būti tautinė vertybė.

- MŪSŲ valstybėje valstybinė žiniasklaida (LTV ir LR) būtų atvira visoms nuomonėms, JŲ valstybėje žiniasklaida tarnauja klank, nukreiptų prieš Lietuvą, interesams.

- Visoje žiniasklaidoje išsprūsta tos pačios nuomonės. As juk matau, kad ir radijuje, ir televizijoje cituojama pusė mūsų ŽALGIRO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO manifesto. Vadinasi, šis judėjimas nėra mūsų - tai visų judėjimas...

Žinoma, kai tu pasakai, kad prijauti judėjimui, pasidarai iškart nereikalingas. Bet mintys mūsų ir jų vis tiek tos pačios. Jie irgi kelia tokį patį susirūpinimą, o koks skirtumas, kokiais žodžiais?

- Kostai, o kokia būtų JŲSŲ PATIES valstybė? Kuo ji skirtųsi nuo JŲ valstybės?

- Mano valstybėje būtų rūpinamasi švietimu, kultura, taip pat atsakomybe Konstitucijai ir įstatymams. Tai turi būti valstybės pagrindas, o jam atsiradus atsirasi ir šeimos statusas, pagarbos statusas, kovos už savo žmogų ir pilietį statusas, nacionalinis pasididžiavimas ir kt.

As noriu gyventi tokioje valstybėje.

- Tikite, kad vieną dieną Lietuva tokia ir bus?

- Tikiu. Juk valstybės, kaip ir žmonės, daug pragyvena, kol tampa tokios. As tikiu, kad kada nors kam nors pasidarys gėda, o mano anūkai ar vaikai pajus prošvaistes.